

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН

Роль інтелектуального капіталу в економіці як одного з конкурентних факторів неухильно зростає. Сьогодні цей актив відіграє вагомий роль в досягненні конкурентних переваг, які засновані на нових знаннях. Загальновідомо, що розвиток економіки країни залежить від розвитку наукової діяльності. Інтенсивне фінансування наукової діяльності завжди сприяє розвитку економіки країни в коротко- і довгостроковій перспективі.

Перехід до інноваційної моделі розвитку економіки в Україні має особливо важливе значення в аграрній сфері економіки держави. Адже галузь агропромислового комплексу забезпечує продовольчу безпеку України і формує 27,5% валового внутрішнього продукту спільно з лісовим та рибним господарством. Інноваційне оновлення аграрного сектору, перехід на інноваційну модель розвитку економіки є природним наслідком інтеграції України у світовий економічний простір. Загалом, інноваційна діяльність є загальноновизнаною в світі, тому інновації в Україні насамперед повинні розвиватись саме в галузі агропромислового комплексу країни.

Одним із складових інноваційних технологій в аграрному секторі економіки є фактор підвищення урожайності сільськогосподарських культур та якості продукції. Сорти з високим генетичним потенціалом урожайності, з достатнім рівнем адаптації до місцевих ґрунтово-кліматичних умов і стійкості до хвороб та шкідників дають значну віддачу відносно від вкладень у технології вирощування.

Проблема активізації інноваційних процесів в сфері розвитку сортів рослин пов'язана із специфікою досліджень, методичних особливостях виведення сорту, а також подальшою його експертизою. Український інститут експертизи сортів рослин (УІЕСР) є базовою науково-дослідною установою з проведення комплексу польових і лабораторних досліджень з науково-технічної експертизи сортів рослин в Україні, а також уповноваженою установою щодо проведення ділянкового (ґрунтового) та лабораторного сортового контролю. Слід зазначити, що загальний розвиток технологічного прогресу різних галузей економіки проходить швидше ніж впровадження інновацій в галузі сортовипробувань.

Рівень забезпечення матеріально-технічної бази філій УІЕСР, як мають на меті забезпечити виконання покладених державою за-

вданий в сфері охорони прав на сорти рослин, не завжди відповідає сучасним вимогам. Матеріально-технічна база пунктів досліджень як правило застаріла, основні засоби зношені, а оборотні – дефіцитні, що потребує першочергового виділення бюджетних коштів на стабілізацію діяльності філій УІЕСР, модернізацію їх матеріально-технічної бази. Це призводить до завищеної вартості польової експертизи сортів рослин, а також впливає на якісні показники досліджень.

Зменшення витрат на проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин можливе завдяки запровадженню науково-технічних досягнень. Так, наприклад, за попередніми розрахунками, вартість одного сортодослідження при застосуванні інноваційної техніки зменшиться приблизно на 10 %. У машинно-технологічній модернізації сортосистеми для забезпечення проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин, розкривається механізм її перетворення в ефективно розвинену систему на базі введення в процес сортопробування агротехнологій та застосування машин інтенсивного типу нового покоління.

УДК 339.92:631.526(477+061.1ЄС)

Барбан О. Б.*, Стадніченко О. А., Маслечкін В. В.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
вул. Генерала Родімцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: olyaveselovska@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАВ НА СОРТИ РОСЛИН В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейська інтеграція – ключовий пріоритет зовнішньої політики України, передбачає проведення системних реформ в усіх сферах діяльності відповідно до міжнародних норм і стандартів європейської спільноти. Кінцевою метою європейської інтеграції є набуття Україною членства в Європейському Союзі.

На даний час правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої, де стаття 228 підрозділу 7 Частини 2 Глави 9 Розділу 5 цієї Угоди констатує: «Сторони співпрацюють з метою сприяння і посилення охорони прав на сорти рослин відповідно до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин 1961 року, переглянутої в м. Женеві 10 листопада 1972 року, 23 жовтня 1978 року та 19 березня 1991 року, зокрема необов'язкові виключення з прав селекціонерів, як це згадується у статті 15(2) зазначеної Конвенції».